

GEMEENTE BOEKEL

Nummer 2022/40

MEMO

Aan : De raads- en burgerleden

Van : College van Burgemeester en Wethouders

Betreft : Raadsmemo stand van zaken uitwerking aanbevelingen over reikwijdte Jeugdwet en begrenzing inzet gespecialiseerde jeugdhulp in Noordoost Brabant.

Datum : 12 juli 2022

Geachte raads- en burgerleden,

Naar aanleiding van de vragen die gesteld zijn in de commissievergadering bestuur en leven van 8 juni jl. ten aanzien van de stand van zaken van de regionale beleidsnotitie over de reikwijdte van de Jeugdwet en begrenzing van de gespecialiseerde jeugdhulp (zie bijlage 1 en memo 2021/28), informeren wij u middels deze raadsmemo.

Inleiding

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. Het gaat om preventie, opvoedondersteuning en gespecialiseerde jeugdhulp (inclusief Gecertificeerde instellingen (GI's) en Veilig Thuis). Gespecialiseerde jeugdhulp wordt in onze regio regionaal gecontracteerd door RIOZ (Regionale Inkoop Organisatie Zorg). Preventie en (lichte) opvoedondersteuning is een lokale verantwoordelijkheid. Het uitgangspunt is dat ouders eerst zelf verantwoordelijk zijn voor het opvoeden en opgroeien.

De afgelopen jaren hebben we geconstateerd dat er sinds 2015 een forse stijging is op gespecialiseerde jeugdhulp. Dat heeft diverse redenen:

1. Complexiteit van de zorgvraag stijgt, onder meer als gevolg van stapeling van problematiek in gezinnen.
2. De druk vanuit ouders op inzet van jeugdhulp wordt groter. Het taboe op hulp is afgenomen en het streven naar een "perfecte" ontwikkeling van het kind staat voorop.
3. De druk van het onderwijs op inzet van jeugdhulp in- en aanpalend aan het onderwijs en kinderopvang groeit
4. Er wordt onvoldoende ingezet op ondersteuning vanuit familie/ eigen netwerk wat leidt tot meer en snellere inzet van professionals
5. Toegankelijkheid en de zichtbaarheid van de gemeentelijke toegang is groot, waardoor kinderen eerder in beeld zijn. Problematiseren in plaats van normaliseren is een serieus risico.
6. Er zijn meerdere toegangskanalen tot gespecialiseerde jeugdhulp waar de gemeente minder invloed op heeft o.a. toegang via huisartsen, GI's en rechtbanken.

In 2020 bleek uit landelijke stukken dat de afbakening van de reikwijdte niet zozeer vanuit het Rijk te verwachten was. De aanbeveling was om als gemeenten zelf vanuit visie de Jeugdwet beter te begrenzen. Dat heeft geleid tot de notitie 'Reikwijdte jeugdwet en begrenzing inzet gespecialiseerde jeugdhulp in Noordoost Brabant'. In december 2020 is deze notitie vastgesteld door het Regionaal Bestuurlijk Overleg jeugd (RBO) en in mei 2021 bent u middels een raadsmemo geïnformeerd over deze notitie (memo 2021/28).

In deze raadsmemo wordt u geïnformeerd over de uitwerking van de diverse aanbevelingen. De aanbevelingen zijn geclusterd. Bij elke aanbeveling wordt beschreven welke acties we hierop gaan inzetten of al hebben ingezet.

In de huidige discussie over de Lokale hervormingsagenda jeugdhulp, komt wederom de discussie over de afbakening van de Jeugdwet naar voren. We volgen deze discussie en zullen daar waar nodig input leveren via J42 (het ambtelijk netwerk van de 42 jeugdregio's). Dat is in deze notitie niet meegenomen.

Uitvoeren scholingsprogramma Reikwijdte van de jeugdhulp

Aanbevelingen beleidsnotitie	Gewenst resultaat
<p>1. De gemeentelijke (lokale) toegangsteams, jeugdhulpaanbieders en Gecertificeerde instellingen stellen met ouders en jeugdige de kern van de problematiek vast aan de hand van een aantal vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is de hulpvraag van de jeugdige of de ouders? - Welke opgroei- en opvoedingsproblemen, belemmeringen in de ontwikkeling of psychische problemen spelen er? - Welke doelen en resultaten wil men bereiken? 	<p>Regionaal scholingsprogramma is opgesteld. Dezelfde onderwerpen op een eenduidige manier bespreken. De scholing wordt subregionaal georganiseerd en kan jaarlijks herhaald worden. Kennis zakt weg en er is altijd wisseling in personeel. Een ervaren bureau is hiervoor benaderd 'Segment'. Na de scholing alle informatie over de uitvoering verzamelen en dit als naslagdocument beschikbaar op de site van RIOZ. SKJ accreditatie, zodat deelnemers dit ook kunnen gebruiken voor hun SKJ registratie.</p>
<p>2. Indien de kern van de problematiek buiten het wettelijk omschreven resultaat van de Jeugdwet valt, wordt met ouders en jeugdige onderzocht wat passend is, en worden adviezen gegeven voor een vervolg. Altijd met warme overdracht, maar geen ondersteuning in het licht van de Jeugdwet.</p>	
<p>3. Indien de kern van de problematiek binnen de Jeugdwet valt en gespecialiseerde jeugdhulp ingezet moet worden, gaan we werken in de driehoek. Voor de lokale toegangsteams is hiervoor een werkinstructie opgesteld. Voor de GI's moeten de afspraken met betrekking tot nieuwe jeugdbescherming en werken in tandems met lokale teams geïmplementeerd worden.</p>	
<p>4. Bijeenkomsten organiseren voor de lokale toegangsteams en GI's over de visie en de richtlijnen van de reikwijdte van de Jeugdwet en begrenzing van gespecialiseerde jeugdhulp in Noordoost Brabant.</p>	
<p>5. In het onderzoek naar jeugdhulp wordt scherp gekeken naar de oorzaak van de problematiek. Is er sprake van opvoedproblematiek of hebben de ouders problemen waardoor hun opvoedkwaliteiten en het welbevinden van de jeugdige onder druk staat, dan wordt er geen jeugdhulp ingezet en/of we stellen als voorwaarde dat ouders ook aan hun eigen problematiek gaan werken. Tenzij de veiligheid van de kinderen in gevaar is.</p>	
<p>8. Als vaststaat welke hulp de jeugdige nodig heeft, en als ouders en/of sociaal netwerk hier niet (geheel) in kunnen voorzien, moet de gemeentelijke toegang onderzoeken of de jeugdige aanspraak maakt op een (andere) voorliggende voorziening.</p>	
<p>9. Als de kern van de problematiek bij ouders ligt dan wordt er een voorziening vanuit de WMO ingezet en niet vanuit de Jeugdwet.</p>	
<p>12. Als een WLZ-indicatie voor de hand ligt, betreft de lokale toegang, in overleg met ouders, een onafhankelijke cliëntondersteuner. Dat kan bijvoorbeeld iemand van MEE zijn.</p>	
<p>13. Als inzet van vaktherapie beperkt wordt, en alleen wordt ingezet onder verantwoordelijkheid van een regie behandelaar moet dit geregeld worden in de lokale verordening/hadere regels/beleidsregels.</p>	
<p>14. Als er sprake is van een aanvullende verzekering hoeft geen jeugdhulp te worden ingezet. Indien meer behandelingen nodig zijn dan die vergoed worden, kan daarvoor wel een beroep worden gedaan op een voorziening uit de Jeugdwet. De gemeente zal in dat geval beoordelen of er op grond van de jeugdhulpplicht voor de overige behandelingen een aanvullende voorziening op grond van de Jeugdwet getroffen moet worden.</p>	
<p>15. Indien de hoogte van de vergoeding van de zorgverzekeraar lager is dan de uurprijs van de jeugdhulpaanbieder dan is het verschil in kosten voor rekening van ouders. De gemeente is hiervoor niet verantwoordelijk.</p>	
<p>22. Begeleiding met als doel ouders langdurig te ondersteunen moet vanuit de WMO worden ingezet, als ouderproblematiek op de voorgrond staat</p>	

24. De gemeentelijke toegang (Jeugd en WMO) is goed op de hoogte van de mogelijkheden van verlengde jeugdhulp.

De afbakening van de reikwijdte zit niet (alleen) in visie, maar moet in de praktijk worden toegepast. Onze toegang moet, net als bijvoorbeeld aanbieders, goed onderzoek doen naar de vraag en in hoeverre jeugdhulp naar aard van het probleem en de visie op jeugdhulp wel het antwoord is.

Een goed onderzoek kan leiden tot de conclusie dat hulp op basis van de Jeugdwet niet passend is en dat een andere voorliggende voorziening wellicht beter past. Of dat er misschien geen ondersteuning ingezet moet worden. In de toepassing hiervan komen knelpunten naar voren, die mogelijk niet op individueel niveau kunnen worden opgelost. We laten daar de inwoner niet de dupe van worden, maar verzamelen deze signalen om die vervolgens op bijvoorbeeld beleids- of inkoopniveau op te lossen.

Er is voor een groot aantal aanbevelingen een scholingsaanbod voor de toegang en de gecertificeerde instellingen (GI's) ontwikkeld. Dit scholingsaanbod wordt in 2022 digitaal aangeboden aan alle gemeentelijke toegangsteams en GI's en wordt uitgevoerd door Segment. Het is de bedoeling dat dit scholingsaanbod na afloop van de scholing digitaal beschikbaar blijft op de website van het RIOZ als naslagwerk voor de toegang en GI's. Onze consultants jeugd uit het Dorpsteam Boekel hebben zich al opgegeven voor de eerste scholingen.

- De tijdsinvestering voor dit scholingsaanbod betreft 1 dagdeel voor de deelnemers.
- Voor alle medewerkers Toegang en GI uit de regio worden in totaal 6 dagdelen ingepland op verschillende data zodat iedereen deze training kan volgen.
- Voor de medewerkers Toegang en GI is de training SKJ geaccrediteerd
- Kosten voor deze trainingen worden geraamd op € 6000,- en worden gedekt vanuit het regionale budget van het regieteam 2022.

Hier komt bij dat een aantal aanbevelingen worden meegenomen in de nieuwe Verordening Jeugdhulp en beleidsregels jeugdhulp van de gemeente Boekel.

(Complexe) scheidingen

Aanbevelingen beleidsnotitie	Gewenst resultaat
6. Ter voorkoming van escalatie van echtscheidingen adviseren wij om vaker preventieve interventies in te zetten voor scheidende ouders. De vorm en mate waarin is een lokale verantwoordelijkheid.	Scheiden zonder schade wordt uitgerold in de regio. In nauwe samenwerking met de werkgroep complexe scheidingen. Implementatie blijft een lokale verantwoordelijkheid.
7. Regionale werkgroep "scheiden zonder schade" opdracht geven om handvatten op te stellen die helpen om de inzet te bepalen ten aanzien van de ondersteuning bij complexe scheidingen	

Regio Brabant-Noordoost heeft als pilotregio deelgenomen aan het landelijk programma "Scheiden zonder schade". Het landelijke programma is gekomen tot een aantal aanbevelingen voor preventieve interventies en samenwerking deze staan vermeld op de website <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/documenten/publicaties/2022/01/12/handreiking-gemeenten>. De implementatie en uitrol is een lokale verantwoordelijkheid. Vanuit het Dorpsteam biedt Ons Welzijn voor zowel ouders en kinderen verschillende voorlichtingen, ouderbijeekomsten en trainingen als het gaat om (complexe) scheidingen. Er is verbinding gelegd met de regionale werkgroep complexe scheidingen. Deze groep richt zich vooral op de wachtlijsten bij gespecialiseerde jeugdzorg. Het voorstel is dat zij zich ook gaan richten op het voorliggende preventieve stuk.

Scheidslijn Jeugdwet en WMO

Aanbevelingen beleidsnotitie	Actiepunt(en)
10. Wij adviseren om per WMO-regio afspraken te maken over een gezamenlijke aanpak, tarifiering en inkoop van de juiste producten om te voorkomen dat ouders en jeugdigen tussen de wal en het schip belanden.	Dit wordt opgepakt in het project 16-27 jaar (project vanuit de transformatieopgaven).
11. Binnen de inkoop van de WMO moet er extra aandacht komen voor evenredige verdeling van noodzakelijke verblijfsplekken. Wij adviseren om onderzoek te doen naar behoeften van jeugdigen vanaf 18 jaar ten aanzien van (begeleid) wonen.	
25. RIOZ vragen om data aan te leveren van het aantal jeugdigen van	

18+ die gebruik maken van gespecialiseerde jeugdhulp. Op basis van deze data een analyse opstellen en mogelijk vervolgstappen bepalen.	
23. Vanaf 16,5 jaar wordt er voor elke jeugdige die gespecialiseerde jeugdhulp heeft, een toekomstplan opgesteld. Afhankelijk van de situatie ligt het initiatief bij de jeugdhulpaanbieder, GI of lokale toegang. Het toekomstplan wordt in overleg met de jeugdige, ouders en betrokken jeugdhulpaanbieder(s) opgesteld. Hier wordt ook vastgelegd wie de regie heeft.	Monitoring bij het project 16-27 jaar (project vanuit de transformatieopgaven).

In de afbakening met de Wmo onderscheiden we 2 type afbakeningen. De eerste zit in de afbakening volwassenproblematiek of opvoedproblematiek. Als een ouder gezien een (tijdelijke) beperking problemen ondervindt bij het voeren van een georganiseerd huishouden, waar ook de zorg voor gezonde kinderen onder valt, dan kan er sprake zijn van een compensatieplicht op grond van de WMO. Onze aanbeveling was te onderzoeken hoe dit vooral in het onderzoek scherper bevestigd kan worden. (Zie uitvoering scholingsprogramma).

De tweede afbakening zit in de overgang van Jeugdwet naar Wmo (18-/18+). Er is een projectleider aangesteld voor het transformatie onderdeel 16-27 jaar. Hierin komt nadrukkelijk de afstemming tussen jeugdwet, WMO en participatie aan de orde bij het creëren van een passend arrangement voor de jeugdige. Doel hierbij is het ontschotten van deze drie wetten zodat de juiste zorg kan worden ingezet vanuit deze drie wetten. Lokaal ondersteunt de projectleider de teams geformeerd met consulenten jeugd, WMO en participatie bij het komen tot het gewenste arrangement.

De gemeente Boekel heeft een startbijeenkomst gehad met de regionale projectleider en beleidsmedewerkers Jeugd, WMO en Participatie waarbij aan de hand van praktijkvoorbeelden een start is gemaakt om te komen tot een integrale aanpak en inzicht in de doelgroep. Momenteel wordt de verdieping aangebracht om het vervolgproces vorm te geven door middel van gesprekken met jeugdigen en het Dorpsteam Boekel.

Verder wordt RIOZ verzocht om in de gesprekken met de jeugdhulpaanbieders en de GI's het opstellen van een toekomstplan actief onder de aandacht te blijven brengen. In de gesprekken die gemeentelijke toegang in de driehoek (verwijzer – jeugdige/ouders – aanbieder) voert moet het toekomstplan nadrukkelijk aan de orde komen. Gemeenten moeten hier dan ook intern opsturen richting de gemeentelijke toegangsteams.

WLZ-indicatie

Aanbevelingen beleidsnotitie	Actiepunt(en)
12. Als een WLZ-indicatie voor de hand ligt, betreft de lokale toegang, in overleg met ouders, een onafhankelijke cliëntondersteuner. Dat kan bijvoorbeeld iemand van MEE zijn.	Alle gemeenten kopen onafhankelijke cliëntondersteuning in bij MEE. Dringend advies: deze cliëntondersteuning vroegtijdig inzetten bij het proces om WLZ aan te vragen. Dit onderwerp ook meenemen in de scholing.

In 2021 hebben alle gemeente in de regio Brabant Noordoost de dienst onafhankelijke cliëntondersteuning ingekocht bij MEE. Gelet op de deskundigheid van de onafhankelijke cliëntondersteuner op het gebied van de WLZ is het van belang dat zij vroegtijdig worden betrokken bij een casus. De onafhankelijke cliëntondersteuner kan samen met de lokale toegang optrekken in een casus waarbij het vermoeden is dat er ondersteuning / hulp vanuit de WLZ kan worden ingezet. Indien blijkt dat de WLZ mogelijk een optie is dan kan de onafhankelijke cliëntondersteuner samen met ouders een aanvraag indienen bij de WLZ. De inzet van cliëntondersteuning in het aanvraag- en toekenningsproces draagt bij aan het realiseren van een passend en betaalbaar arrangement dat aansluit bij de mogelijkheden van cliënt en zijn netwerk en kan rekenen op draagvlak bij hen.

De gemeente Boekel heeft een overeenkomst met MEE als het gaat om onafhankelijke cliëntondersteuning. In de brieven verstuurd door het Dorpsteam Boekel wordt de Boekelse inwoner gewezen op het inzetten van een onafhankelijk cliëntondersteuner.

Reikwijdte Onderwijs Jeugdhulp

Aanbevelingen beleidsnotitie	Actiepunt(en)
------------------------------	---------------

16. De regionale werkgroep onderwijs opdracht geven om uiterlijk 1 april 2021 concrete afspraken te maken met de regionale samenwerkingsverbanden over de afbakening en begrenzing onderwijs en jeugdhulp.	Samen met de samenwerkingsverbanden een notitie opstellen. Verzoek van de minister om een escalatietafel op te zetten. Heeft in november 2021 geleid tot een vastgestelde notitie reikwijdte Jeugdhulp-onderwijs, door de samenwerkingsverbanden onderwijs en Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBO).
17. Voor 1 juli 2021 een overleg inrichten voor het bespreken van complexe casussen waarbij het onderwijs kan aansluiten, of regelen dat het onderwijs kan aansluiten bij bestaande overleggen.	
18. De regionale werkgroep onderwijs opdracht geven in overleg met de samenwerkingsverbanden te kijken of het mogelijk is om te komen tot een vermindering van dyslexie inzet vanuit gespecialiseerde jeugdhulp binnen de regio en op welke manier.	

Naar aanleiding van de conferentie jeugdhulp-onderwijs is in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBO) van 18 november 2021 ingestemd met de notitie reikwijdte jeugdhulp-onderwijs (zie bijlage 2). Deze notitie beschrijft wanneer hulp of ondersteuning vanuit de Jeugdwet of het onderwijs moet worden ingezet.

Voor het “grijze” gebied zijn afspraken gemaakt die het komend jaar gemonitord worden door de samenwerkingsverbanden.

Begeleiding

Aanbevelingen beleidsnotitie	Actiepunt(en)
20. Begeleiding vanuit de specialistische jeugdhulp moet altijd zo kort mogelijk zijn, doelgericht of gericht op coaching zodat begeleiding vanuit het lokale veld ingezet kan worden.	Op basis van de cijfers tot en met december 2021 zijn er geen conclusies te trekken. Over 2022 is er pas een eerste analyse mogelijk.
21. Langdurige begeleiding of begeleiding in de vorm van leun en steun contacten is altijd maatwerk en wordt in principe niet geboden door specialistische jeugdhulp. De duur hangt af van de mate waarin de vooraf geformuleerde resultaten kunnen worden bereikt.	

Begeleiding vanuit de specialistische jeugdhulp moet altijd zo kort mogelijk zijn, doelgericht of gericht op coaching, zodat begeleiding vanuit het lokale veld ingezet kan worden.

Om hier beter inzicht in te krijgen wordt er over 2022 een data-analyse gedaan op de inzet van het product begeleiding vanuit het nieuwe productenboek. Voor 2021 zijn hiervoor geen relevante data ter beschikking in verband met lumpsum financiering.

Indicatie voor GGZ-hulp aan jeugdigen tot 18 jaar afgeven

Aanbevelingen beleidsnotitie	Actiepunt(en)
26. Een indicatie voor GGZ voor jeugdige tot 18 jaar afgeven. Vanaf 18 jaar valt GGZ onder de zorgverzekering.	Meenemen in de monitoring. Gemeenten attenderen dat zij betalen voor kinderen 18+ die in de zorgverzekering vallen. Is opgenomen in het dashboard dat ontwikkeld is voor de regio.
27. Gemeente gaan nadrukkelijker monitoren op jeugdhulp na 18 jaar.	

Jeugd-GGZ wordt tot 18 jaar vanuit de Jeugdwet gefinancierd, daarna valt de zorg onder de zorgverzekering. Het is daarom van belang indicaties vanuit de Jeugdwet te stoppen wanneer een jeugdige 18 jaar wordt. In het dashboard jeugd is het voor individuele gemeenten mogelijk inzicht te krijgen welke jeugdigen na hun 18^e nog jeugd GGZ ontvangen.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Bijlagen:

Bijlage 1: Beleidsnotitie begrenzing gespecialiseerde jeugdhulp;

Bijlage 2: Notitie reikwijdte onderwijs en jeugdhulp.